

Activiteitenverslag 2024

comité
d'experts climat
comité van
klimaatdeskundigen
.brussels

Redactie

Secretariaat van het Comité van Klimaatdeskundigen

Lay-out

Idealogy

Verantwoordelijke uitgever

Caroline Vinckenbosch – Directrice van Brupartners

Vertaling

Brussels Language Services

Inhoudsopgave

	Voorwoord	04
	1. Het Comité van Klimaatdeskundigen	06
	1.1. Oprichting.....	06
	1.2. Samenstelling	06
	1.3. Opdrachten	10
	1.3.1. Evaluatieopdracht	10
	1.3.2. Adviesopdracht.....	11
	1.4. Secretariaat	11
	2. Activiteiten van het Comité in 2024	13
	2.1. Jaarlijkse evaluatieverslag.....	13
	2.1.1. Jaarlijkse evaluatieverslag 2024.....	14
	2.1.2. Jaarlijkse evaluatieverslag 2025	21
	2.2. Adviesen	23
	2.3. Raadplegingen en Samenwerkingen	23
	3. Het Budget en het Bestuur	28
	3.1. Budget	28
	3.2. Bestuur	28
	4. Conclusie	30

Voorwoord

Het wordt elk jaar steeds duidelijker dat we een ongekende milieu- en klimaatcrisis doormaken. De Wereld Meteorologische Organisatie (WMO) heeft bevestigd dat de afgelopen tien jaar de warmste ooit gemeten zijn, en dat 2024 *'het eerste kalenderjaar was waarin de gemiddelde wereldtemperatuur meer dan 1,5°C' boven het pre-industriële gemiddelde lag.*

Bovendien bevestigen de meest recente conclusies van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) dat de klimaatverstoring versnelt, met gevolgen die wereldwijd al duidelijk merkbaar zijn. Ook het Stockholm Resilience Center bevestigt dat 6 van de 9 planetaire grenzen zijn overschreden, wat het evenwicht bedreigt van de ecosystemen die het leven op aarde mogelijk maken.

In het licht van deze vaststellingen blijven België en het Brussels Gewest kwetsbaar voor talrijke klimaat- en milieurisico's, zoals toenemende hittegolven, terugkerende overstromingen en het verlies aan biodiversiteit. Het is hoog tijd en van essentieel belang om concrete en doeltreffende milieumaatregelen te nemen, zowel om onze impact op de klimaatverstoringen te verkleinen als om het Brussels Gewest beter te wapenen tegen de gevolgen ervan.

In deze context wil het Comité van Klimaatdeskundigen nagaan in hoeverre de politieke ambities van de Brusselse regering overeenkomen met de concrete effecten van de uitvoering op het terrein. In de vorm van een jaarlijks evaluatieverslag analyseert het Comité de reeds genomen en geplande milieumaatregelen, en formuleert het aanbevelingen om de regering te ondersteunen bij de verdere ontwikkeling

van haar beleid. De kracht van het Comité ligt in de brede milieukundige expertise en de onafhankelijkheid ten opzichte van politici, en komt voort uit de complementaire en diverse deskundigheid van zijn leden.

Hoewel het Comité via zijn werkzaamheden wil bijdragen aan de uitwerking van een krachtig en rechtvaardig milieubeleid, wordt het geconfronteerd met verschillende obstakels die zijn werking traag en complex maken.

Ten eerste zorgt de specifieke samenstelling van het Comité voor logistieke uitdagingen. Enerzijds voeren de leden hun werkzaamheden binnen het Comité uit naast andere professionele verplichtingen en mogelijkheden. Door een gebrek aan beschikbaarheid haken sommige leden geleidelijk af, wat de continuïteit van het werk ondermijnt en de overdracht van kennis en methodologieën verstoort. Bovendien blijkt de vervanging van deze leden, door de administratieve procedures die zijn vastgelegd in het Klimaatcomitébesluit, een traag en complex proces te zijn. Het naleven van quota op het gebied van geslacht, taal en beroep vertraagt met name de vernieuwing en volledige herbezetting van het Comité.

Ten tweede heeft het Comité nog steeds een slechts beperkte toegang tot de gegevens en indicatoren die essentieel zijn voor een grondige evaluatie van het klimaatbeleid. Deze informatie, cruciaal voor besluitvorming en het aanpassen van strategieën, is vaak moeilijk toegankelijk of lastig te gebruiken. Dit gebrek aan transparantie en flexibiliteit staat de ontwikkeling van op feiten gebaseerde aanbevelingen in de weg.

Er zijn recent verschillende plannen en strategieën aangenomen, maar de uitvoering

daarvan blijft ongelijk en onvoldoende gecoördineerd. Terwijl sommige maatregelen wettelijk bindend zijn, zoals groenestroomcertificaten of het Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP), zijn andere, zoals het Natuurplan, niet verplicht. Dit verzwakt hun daadwerkelijke impact en bemoeilijkt de beoordeling ervan. Daarnaast beperken sommige sociale gevolgen van de aangenomen maatregelen en plannen hun effectiviteit en draagvlak. De geleidelijke integratie van deze sociale en gedragsmatige kwesties is eveneens een prioriteit voor het Comité.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, is een wendbaarder en responsiever bestuur nodig. Het Comité heeft herhaaldelijk opgeroepen tot intensiever overleg tussen het Comité, de ministers, het Parlement en de besturen, om te waarborgen dat aanbevelingen frequenter worden opgevolgd en maatregelen dienovereenkomstig worden bijgestuurd. Het is van oordeel dat de taak van een wetenschappelijk evaluatiecomité bestaat uit het verhelderen en beoordelen van besluitvormingsprocessen door het voorstellen van richtlijnen die zijn gebaseerd op betrouwbare gegevens. De doeltreffendheid ervan berust dan ook op een nauwe verwevenheid met het besluitvormingsproces en een regelmatige dialoog met de bevoegde autoriteiten. Gezien het jaarlijkse karakter van het evaluatieverslag dat aan de regering wordt overhandigd, betreurt het Comité dat de contacten met de overheid beperkt blijven tot één keer per jaar, terwijl regelmatige uitwisselingen het werk van het Comité

aanzienlijk zouden vergemakkelijken en verbeteren. Het Comité betreurt met name dat de regeling die de regering in staat stelt het Comité spontaan te raadplegen over alle klimaatgerelateerde kwesties tot op heden nooit is benut.

Het Comité wijst er ook op dat het Brussels Gewest slechts in beperkte mate in staat is om doeltreffend te reageren op milieu-uitdagingen. Binnen een complex bestuursstelsel zoals dat van België houdt een dergelijke inertie een groot risico in. Als Brussel zijn beloften niet omzet in echte actie, dreigt dat zware gevolgen te hebben: de levenskwaliteit gaat achteruit, de duurzame ontwikkeling komt onder druk te staan en de milieu-impact breidt zich zelfs uit tot buiten het eigen gewest.

Het Comité blijft vastberaden zijn opdracht vervullen om het klimaatbeleid te evalueren en aanbevelingen te formuleren. Wil deze aanpak opgewassen zijn tegen de klimaatcrisis die het Brussels Gewest treft, dan moeten de maatregelen beter op elkaar afgestemd worden, effectief worden uitgevoerd en nauwgezet én openlijk worden opgevolgd.

Tot slot heeft het Comité inmiddels twee volledige werkjaren achter de rug en daardoor een goed zicht op de administratieve hindernissen waarmee het te maken krijgt. Het Comité roept de regering dan ook op om snel werk te maken van deze knelpunten, zodat het zijn bijdrage aan een krachtig milieubeleid onder optimale omstandigheden kan voortzetten.

Leo Van Broeck - Voorzitter

| 1 | Het Comité van Klimaatdeskundigen

1.1. Oprichting

In haar Algemene Beleidsverklaring 2019-2024 verklaarde de Brusselse regering al in 2019: *'De Raad voor het Leefmilieu krijgt een onafhankelijk interdisciplinair evaluatiecomité met wetenschappelijke experts. Dat comité bezorgt het Parlement jaarlijks een verslag met de stand van zaken met betrekking tot het openbaar beleid inzake klimaatstrategie en de gewestelijke biodiversiteit'*.

Die intentie werd geformaliseerd via de ordonnantie van 17 juni 2021 tot wijziging van de ordonnantie betreffende het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE), de zogenaamde 'Klimaatordonnantie'.

Concreet heeft het Brussels Parlement binnen de Raad voor het Leefmilieu een Comité van Klimaatdeskundigen opgericht, samengesteld uit onafhankelijke wetenschappelijke experts, dat jaarlijks aan de regering en het Parlement een verslag voorlegt waarin de bijdrage van het gewestelijk overheidsbeleid tot de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn wordt geëvalueerd en dat aanbevelingen bevat op basis van die evaluatie.

In het uitvoeringsbesluit van 28 oktober 2021 (hierna het 'Klimaatcomitébesluit') worden de praktische aspecten van het Comité vastgesteld: zijn werking, samenstelling, opdrachten, secretariaat enz.

1.2. Samenstelling

Het Klimaatcomitébesluit bepaalt dat het Comité bestaat uit een **voorzitter**, een **ondervoorzitter** en **minimum 4 en maximum 6 andere leden**. Het mandaat van de leden van het Comité beslaat een termijn van vijf jaar en kan één keer worden vernieuwd.

Het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing (BWLKE) bundelt een aantal voorschriften over milieu en klimaat.

Dat Wetboek beschrijft onder meer de gewestelijke doelstellingen voor het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen en de principes voor het gewestelijke klimaatbeleid en de oprichting van het Comité van Klimaatdeskundigen.

Deze leden zijn onafhankelijke deskundigen uit verschillende wetenschappelijke disciplines. Aangezien klimaatverstooring alle aspecten van de samenleving treft, definieert het Klimaatcomitébesluit de verschillende disciplines die onder de deskundigen vertegenwoordigd zijn, namelijk:

 Klimatologie	 Duurzame steden	 Economie en ondernemen	 Luchtkwaliteit en mobiliteit
 Sociale aspecten	 Energie	 Biodiversiteit	 Technologie

Naast dit deskundigheids criterium (er is minstens vijf jaar deskundigheid vereist) moet binnen het Comité ook steeds een evenwichtige vertegenwoordiging tussen mannen en vrouwen (maximaal 2/3 van hetzelfde geslacht) en tussen taalrollen (maximaal 2/3 van dezelfde taalrol) in acht genomen worden. De helft van de leden moet ook uit de academische wereld komen.

Nadat de selectiecriteria waren vastgesteld, lanceerde de regering in december 2021 een oproep tot kandidaatstelling. Op die oproep reageerden 42 personen, wat er duidelijk op wijst dat er belangstelling is voor de klimaatuitdagingen.

Krachtens het Klimaatcomitébesluit werd de beoordeling van de kandidaten toevertrouwd aan een jury bestaande uit de voorzitter en vier leden van de Raad voor het Leefmilieu. Alle kandidaten die aan de selectiecriteria voldeden, werden geïnterviewd door de jury. Na beraadslaging stelde de jury een dubbele lijst voor aan de regering, namelijk een voorkeurslijst van acht kandidaten en een tweede lijst van acht kandidaten.

De regering heeft de eerste lijst goedgekeurd en een [besluit van 5 mei 2022¹](#) houdende benoeming van de leden en de voorzitter van het comité van Klimaatdeskundigen aangenomen.

Kandidaten die niet zijn geselecteerd, vormen een reservelijst en kunnen worden opgeroepen om zitting te nemen in het Comité als een lid aftreedt.

¹ Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 5 mei 2022 houdende benoeming van de leden van het Comité van Klimaatdeskundigen, zijn voorzitter en ondervoorzitter.

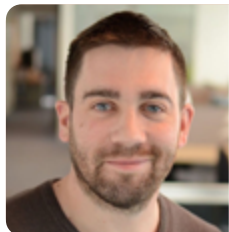
Op 31 december 2024 was het Comité samengesteld uit de volgende leden:

Leo VAN BROECK

Voorzitter

Expert in duurzame steden en stadsplanning
Gepensioneerd uit de academische sector: KU Leuven
Nederlandstalig

Julien BLONDEAU

Expert in energie en technologie
Academische sector: Vrije Universiteit Brussel
Franstalige

Geoffrey GRULOIS

Expert in duurzame steden en stadsplanning
Academische sector: Université Libre de Bruxelles
Franstalige

Bruno HOORNAERT

Expert mobiliteit en luchtkwaliteit
Publieke sector
Coördinator team vervoer - Federaal Planbureau
Nederlandstalige landen

Audrey-Flore NGOMSIK

Expert in economie en sociale en gedragsaspecten
Particuliere sector
CEO van Trianon Wetenschappelijke Communicatie Franstalig

In 2024 hebben 4 leden het Comité verlaten en zijn er 2 nieuwe leden toegetreden: Bruno HOORNAERT, deskundige op het vlak van mobiliteit en luchtkwaliteit, en Audrey-Flore NGOMSIK, deskundige in economische en sociale thema's.

Aangezien het Comité niet meer voltallig is, lopen er procedures om de ontslagnemende leden te vervangen. Omdat er aan zoveel voorwaarden moet worden voldaan bij de aanwijzing van een nieuw lid, is de reservelijst uitgeput geraakt. In mei 2025 werd een nieuwe oproep tot kandidaatstelling gedaan.

Omdat het Comité voornamelijk bestaat uit professionals uit de academische en private sector, beschikt het over brede expertise en een onafhankelijke kijk op het overheidsbeleid. Toch kunnen veranderende professionele verplichtingen en nieuwe kansen ertoe leiden dat deskundigen afhaken, wat de samenstelling van het Comité en de continuïteit van de werkzaamheden in het gedrang brengt. De deskundigen binnen het Comité worden vergoed via een presentiegeld voor hun deelname aan de vergaderingen. Hun engagement binnen het Comité komt dus boven op hun gewone professionele bezigheden. Dat maakt dat hun beschikbaarheid en hun mogelijkheid om zich continue in te zetten voor het werk van het Comité onder druk komen te staan. Met vier ontslagnames was 2024 een bijzonder uitdagend jaar. Deze ontslagnames hebben namelijk verschillende gevolgen.

Eenzijds leiden trage administratieve procedures voor de vervanging van leden en ingewikkelde quota ertoe dat het Comité niet snel opnieuw volledig samengesteld raakt.

Anderzijds belemmert het ontbreken van continuïteit de vlotte overdracht van inzichten en werkwijzen, met mogelijk negatieve gevolgen voor de samenhang en consistentie van de jaarlijkse evaluaties. Daarnaast hebben nieuwe deskundigen tijd nodig om zich in te werken, wat de uitwerking van de analyses en de opmaak van het jaarlijkse evaluatieverslag vertraagt.

Om deze problemen aan te pakken, kunnen verschillende verbeteringen worden overwogen. Een vereenvoudiging van de administratieve stappen bij de benoeming van nieuwe leden of een versoepeling van de regels rond de samenstelling van het Comité (zoals de quota) zou kunnen helpen om lege plaatsen sneller in te vullen.

Een regelmatige vernieuwing van de leden is essentieel voor de stabiliteit en slagkracht van het Comité. Het secretariaat van het Comité is in overleg met Leefmilieu Brussel om het Comitébesluit te vereenvoudigen en de werking en samenstelling van het Comité onder de loop te nemen.

1.3. Opdrachten

Het Comité heeft twee belangrijke opdrachten: **het gewestelijk klimaatbeleid evalueren** en advies verstrekken over dat beleid.

1.3.1. Evaluatieopdracht

Het Klimaatcomité, zoals gedefinieerd in het Klimaatcomitébesluit van 28 oktober 2021, heeft als opdracht een *‘verslag op te stellen waarin de bijdrage van het gewestelijk overheidsbeleid aan de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn wordt beoordeeld (...) en dat aanbevelingen bevat op basis van deze evaluatie.’* Het verslag behandelt de verschillende thema’s waarvan de deskundigheid in het Comité is vertegenwoordigd. In principe beoordelen de deskundigen dus de verschillende gewestelijke plannen en maatregelen die een impact hebben op het klimaatbeleid en doen ze in dit verband aanbevelingen.

In dat verslag moet het Comité ook beoordelen in hoeverre de principes van de klimaatgovernance worden nageleefd, principes die zijn gedefinieerd in het BWLKE², namelijk:

- **Het beginsel van sociale rechtvaardigheid en rechtvaardige transitie**, dat inhoudt dat het voorkomen en verminderen van armoede, sociale ongelijkheden en precare situaties integraal deel uitmaken van de ontwikkeling en uitvoering van het klimaatbeleid;
- **Het beginsel van de bijdrage van de burger**, volgens hetwelk het Gewest de bijdrage van collectieve burgeracties aan de ontwikkeling en het beheer van bepaalde gemeenschappelijke hulpbronnen erkent en vergemakkelijkt, en bijdraagt aan de oplossing van milieuproblemen, in het bijzonder klimaatproblemen;
- **Het beginsel van progressie**, volgens hetwelk bij de herziening van de klimaatdoelstellingen en het klimaatbeleid systematisch naar een hoger ambitieniveau moet worden gestreefd;
- **Het beginsel van wederkerigheid**, volgens hetwelk elke gewestelijke en lokale overheid zodanig optreedt dat de doeltreffendheid van de maatregelen van elke andere gewestelijke en lokale overheid, gelet op de vastgestelde algemene doelstellingen, wordt versterkt, en systematisch de mogelijke gevolgen van een maatregel voor het Brusselse klimaatbeleid nagaat;
- **Het beginsel van geïntegreerde bestrijding van verontreiniging**, volgens hetwelk het klimaatbeleid niet ten koste mag gaan van de biodiversiteit, de luchtkwaliteit, het water of andere milieucomponenten;

² Artikelen 1.2.5 en 1.5.1 van het Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing - www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/article.pl?language=nl&lg_txt=n&type=&sort=&numac_search=&cn_search=2013050209&caller=eli&&view_numac=2013050209fr.

- **Het beginsel van onschadelijkheid**, volgens hetwelk geen enkele maatregel van de gewestelijke overheden de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn mag ondermijnen.

Wanneer het verslag is opgesteld, legt het Comité het voor aan de Raad voor het Leefmilieu, die dertig dagen heeft om een advies te formuleren over dat verslag.

Uiterlijk op 31 maart van elk jaar bezorgt het Secretariaat het verslag van het Comité en het advies van de Raad voor het Leefmilieu aan de regering en het Parlement.

Het verslag van het Comité wordt vervolgens jaarlijks behandeld tijdens een plenaire zitting van het Parlement, op een **Klimaatdag** die uiterlijk op 15 juni plaatsvindt. De leden van het Comité stellen de resultaten van hun werkzaamheden voor tijdens een plenaire vergadering van het Parlement, waar ook leden van de regering bij aanwezig zijn. Die laatsten geven antwoorden en verstrekken aanvullende informatie met betrekking tot de aanbevelingen van het Comité.

1.3.2. Adviesopdracht

De tweede opdracht van het Comité is die van adviesorgaan. Die opdracht bestaat erin om adviezen te formuleren over alle regelgevende teksten en projecten die verband houden met het klimaat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Na de eerste lezing van de wet- of regelgevingstekst vraagt de Brusselse regering het Comité om advies. Het Comité heeft dertig dagen de tijd om zijn advies uit te brengen. Het kan de regering om nog eens dertig dagen vragen.

Het Comité kan ook op eigen initiatief advies uitbrengen over klimaatkwesties.

Zoals gezegd gaat het om adviezen. De regering kiest er dus voor om al dan niet rekening te houden met de opmerkingen van het Comité.

1.4. Secretariaat

De rol van het Secretariaat van het Comité is vastgelegd in het Klimaatcomitébesluit: *'De secretaris heeft als opdracht de voorzitter bij te staan bij het dagelijks bestuur van het Comité, met name door vergaderingen voor te bereiden en op te volgen, zodat het Comité zijn opdrachten kan vervullen'*.

Het Secretariaat helpt het Comité ook door de informatie te verzamelen die nodig is voor het werk van de deskundigen en door het overleg te vergemakkelijken tussen het Comité en externe spelers zoals gewestelijke overheden, externe deskundigen, de regering, het Parlement of de Raad voor het Leefmilieu.

Tot slot zorgt het secretariaat ervoor dat de werkzaamheden van het Comité worden gepubliceerd.

Het Secretariaat wordt momenteel verzorgd door Youssouf Bady (ybady@brupartners.brussels), die de contactpersoon van het Comité is.

Youssouf Bady
Secretaris

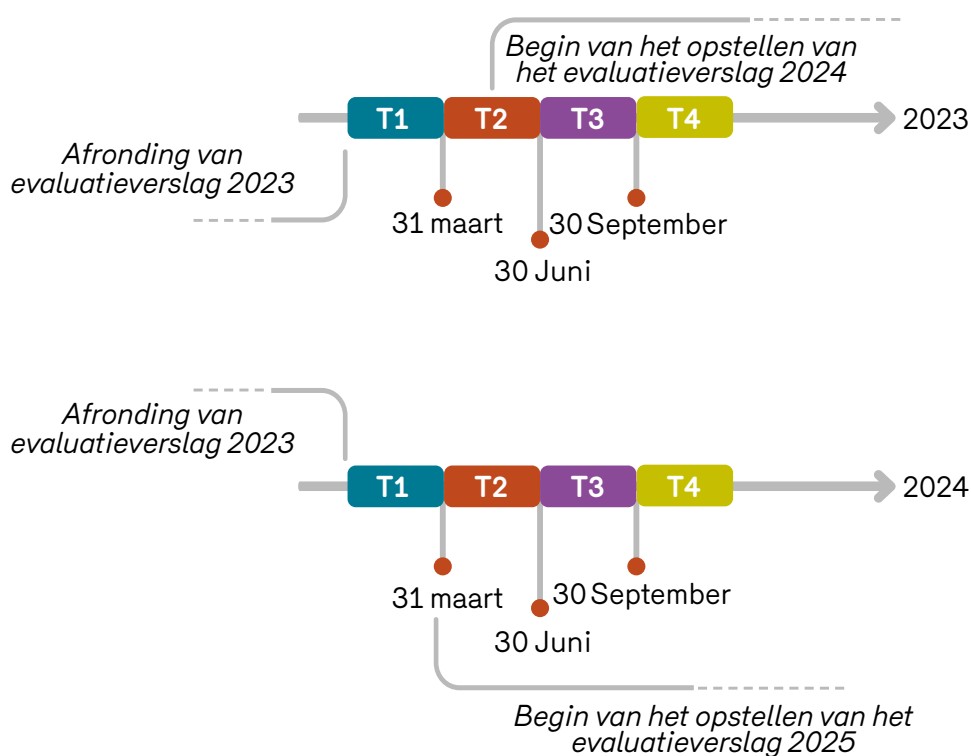
Leo Van Broeck
Voorzitter

| 2 | Activiteiten van het comité in 2024

2.1. Jaarlijkse evaluatieverslag

Elk jaar, uiterlijk op 31 maart, legt het Comité zijn verslag over de bijdrage van het gewestelijk overheidsbeleid aan de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn voor aan de Brusselse regering en het Brussels Parlement. In 2024 werkte het Comité dus van januari tot maart aan de voltooiing van het evaluatieverslag 2024, en van april tot december aan de voorbereiding van het evaluatieverslag voor 2025.

De voorbereiding en opstellen van het verslag starten in het betrokken jaar en worden het jaar nadien afgerond. In het eerste trimester van het tweede jaar wordt het verslag afgewerkt: het wordt goedgekeurd, vertaald, vormgegeven en gepubliceerd.

2.1.1. Jaarlijks evaluatieverslag 2024

Opstelling

Het jaarlijkse evaluatieverslag van 2024 was het eerste volledige verslag dat door het Comité werd opgesteld. Omdat het Comité pas sinds 2022 actief is, beschikte het nog niet over een volledig jaar om het verslag van 2023 op te stellen – dat toen de naam ‘Voorlopig Verslag’ kreeg.

Voor het opstellen van het verslag 2024 besloot het Comité in 2023 vijf werkgroepen (WGⁿ) op te richten, die elk een specifiek thema onder de loep namen. Elk van die WG's organiseerde zijn werk onafhankelijk. Daarbij werden de relevante gewestelijke plannen en maatregelen geanalyseerd en werden deskundigen (zoals Aurore FRANSOLET³) en vertegenwoordigers van besturen (Leefmilieu Brussel of Urban) gehoord.

Elke WG benoemde een coördinator die er, met de steun van het secretariaat van het Comité, moest voor zorgen dat alle bijdragen werden gebundeld en geharmoniseerd in het evaluatieverslag.

Voor het evaluatieverslag van 2024 ging het [om de volgende WGⁿ](#):

WG	Bestudeerde thema's	Coördinator van de WG
Uitstoot	Klimaat, luchtkwaliteit en energie	Julien BLONDEAU
Ruimte	Renovatie, biodiversiteit, ruimtelijke ordening, mobiliteit	Leo VAN BROECK
Maatschappij	Rechtvaardige transitie en burgerparticipatie	Louise KNOPS ⁴
Beheer	Governance, innovatie en overheidsacties	Geoffrey GRULUIS
Stromen en materialen	Duurzaam voedsel, circulaire economie, afval en hulpbronnen	Marcelline BONNEAU ⁵

Dankzij het werk in kleinere groepen kon het klimaatgerelateerde overheidsbeleid grondig worden geëvalueerd. Vertrekkend vanuit een wetenschappelijke benadering onderzochten de leden van elke WG de overheidsstrategieën binnen hun respectieve thema's, met als doel hun bijdrage aan de klimaatdoelstellingen te evalueren.

Deze analyse steunde op een gedetailleerde studie van de gewestelijke plannen en maatregelen, een volledige doorlichting van de nieuwste wetenschappelijke publicaties, en op raadpleging van deskundigen en vertegenwoordigers van de

³ Academisch lid van het Hoog Comité voor een rechtvaardige transitie en auteur van het rapport over de rechtvaardige transitie in België.

⁴ L. KNOPS was lid van het Comité tot februari 2024.

⁵ M. BONNEAU was lid van het Comité tot september 2024.

betrokken besturen. Dankzij dit werk konden de sterke en zwakke punten van het huidige beleid worden blootgelegd in de aanpak van de wereldwijde klimaat- en ecosysteemcrisis.

Naast deze evaluatie formuleerden de verschillende WGⁿ ook relevante en haalbare aanbevelingen voor beleidsmakers.

Zodra het redactiewerk binnen hun werkgroep afgerond was, diende elke coördinator de conclusies in bij het Comité, met het oog op een open dialoog en mogelijke aanpassingen vóór de finale goedkeuring. Alle bijdragen werden vervolgens samengebracht in een eindverslag, dat beleidsmakers moet helpen bij hun keuzes en het brede publiek wil sensibiliseren. Dit referentiedocument wil zo het overheidsbeleid mee richting geven naar doeltreffendere en beter afgestemde oplossingen voor de klimaatuitdagingen van vandaag en morgen.

Samenvatting van het evaluatieverslag 2024

2024 kende ongeziene temperatuurrecords, een duidelijk teken dat Brussel dubbel zo snel opwarmt als het wereldgemiddelde. Die ontwikkeling heeft grote gevolgen, zoals vaker en heviger voorkomende hittegolven en extreem weer. Het verslag van 2024 is dan ook tot stand gekomen in een context van klimaatnood en het overschrijden van planetaire grenzen. Het spitst zich toe op twee sleutelthema's binnen de milieutransitie van het Gewest – energie en biodiversiteit –, met daarnaast ook aandacht voor andere relevante milieukwesties.

Energie

Volgens het Comité is **de energietransitie** een sleutel in zowel de strijd tegen de klimaatverstoring als de aanpassing aan de gevolgen ervan. Het evaluatieverslag 2024 onderzoekt voornamelijk hoe het Lucht-Klimaat-Energieplan (LKEP) – goedgekeurd in april 2023 – in de praktijk wordt gebracht, samen met andere kernmaatregelen van het gewestelijk klimaatbeleid. Concreet wil het LKEP de directe uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met 47% terugdringen ten opzichte van 2005, en tegen 2050 klimaatneutraliteit bereiken.

Brussel is nog sterk afhankelijk van gas, en het Gewest heeft nog altijd geen duidelijke routekaart om die afhankelijkheid af te bouwen. De groei van hernieuwbare energie, en in het bijzonder zonne-energie, moet verder worden gestimuleerd, net als een betere financiering van energetische renovaties van gebouwen.

Ook de opvolging van indirecte uitstoot moet volgens het Comité beter, omdat die nog te vaak uit beeld blijft. Zo kan het Gewest preciezer inschatten wat de werkelijke impact daarvan op het milieu is.

Biodiversiteit

Als het gaat om **biodiversiteit**, legt het evaluatieverslag 2024 bloot hoe beperkt en ontoereikend de kennis is over de ecosystemen in Brussel. Er zijn wel wetenschappelijke en cartografische gegevens beschikbaar via Leefmilieu Brussel, maar door het gebrek aan een officiële en toegankelijke barometer is het niet mogelijk om de ontwikkeling van de biodiversiteit helder en transparant op te volgen.

Bovendien blijft de samenhang tussen klimaat en natuur onvoldoende benut in het gewestelijk beleid. Het Comité pleit dan ook voor een bindend Natuurplan met een strikte opvolging van ecologische indicatoren, in lijn met zijn aanbevelingen. Zo'n plan moet ecosystemen hun zelfregulerend vermogen teruggeven – onder meer via trofisch herwilderen –, en moet voedselketens en essentiële ecosysteemdiensten herstellen.

Tot slot wordt aangeraden om stedelijke verharding terug te dringen en bepaalde gebieden te herwilderen, om zo de veerkracht van lokale ecosystemen te versterken. Het Comité benadrukt dat het simpelweg toevoegen van meer groen in de stad niet volstaat als er geen aandacht is voor genetische diversiteit en ecologische functies, zeker niet in het licht van de biodiversiteitsuitdagingen en -doelstellingen.

Andere belangrijke milieukwesties

Naast energie en biodiversiteit – twee echte hefbomen in de milieutransitie van het Gewest – behandelt het verslag van 2024 ook andere thema's die minstens even relevant zijn. Het Comité heeft die thema's bewust minder diep uitgewerkt, deels door de beperkte beschikbaarheid van deskundigen en deels door de politieke agenda van het Gewest, met, onder andere, de goedkeuring van het LKEP. Het legt vooral de nadruk op:

- de behoefte aan een betere integratie van het overheidsbeleid inzake **stedenbouw** en **mobiliteit**;
- het belang van een vereenvoudigde **governance** en een efficiëntere organisatie van de publieke actoren, om het klimaatbeleid doeltreffender te maken;
- het belang van meer **burgerparticipatie**. Het benadrukt de nood aan een meer inclusieve vorm van bestuur, waarbij inwoners, collectieven en energiecoöperaties sleutelrol spelen in de uitvoering van het klimaatbeleid. Ook milieuongelijkheid verdient bijzondere aandacht, zodat de transitie sociaal rechtvaardig is en ten goede komt aan alle inwoners van het Gewest;

- de noodzaak om de **monitoring** en **de evaluatie van het gevoerde beleid** te versterken. Een openbaar dashboard met alle klimaat- en milieu-indicatoren zou de transparantie en doeltreffendheid van het gevoerde beleid aanzienlijk verbeteren;
- een betere **samenwerking** tussen de verschillende bestuursniveaus, in het bijzonder tussen het Comité van Klimaatdeskundigen en het Federaal Klimaatcomité. Daarom heeft het secretariaat van het Comité overleg gehad met leden van het Belgian Climate Centre, ter voorbereiding van toekomstige samenwerking zodra de federale entiteit volledig is gevormd.

Download Hier het
evaluatieverslag
2024

Over het geheel genomen pleit het verslag van 2024 voor een snellere en krachtigere klimaattransitie in Brussel. Het roept op tot een betere afstemming van het publieke beleid en tot een sterkere betrokkenheid van alle gewestelijke actoren. Als het Gewest zijn klimaatambities wil waarmaken, moet het een doortastend, consistent en inclusief beleid voeren, dat zowel inspeelt op de overschrijding van planetaire grenzen als op lokale ecologische noden.

Aanbevelingen van het evaluatieverslag 2024

Ter afsluiting van zijn evaluatieverslag 2024 geeft het Comité een samenvatting van de aanbevelingen die voortvloeien uit de analyse van de verschillende deskundigen.

Die aanbevelingen zijn hieronder per thema gerangschikt:

Energie

Sociaal

Biodiversiteit

Stedenbouw

Governance

De kaart van de hitte-eilanden van het Gewest actualiseren.

Opeenvolgende tussentijdse doelstellingen voor energieverbruik en de bijbehorende middelen vaststellen in een stappenplan voor gasuitstap.

Het systeem voor de toekenning van groenestroomcertificaten voor fotovoltaïsche energie blijven ondersteunen.

Zorgen voor de effectieve toepassing van de in 2023 goedgekeurde methode voor het berekenen van de indirecte emissies van het Gewest (Scope 2 en Scope 3).

Prestatie-indicatoren vast te stellen voor renovatie en voor de levering van groene warmte, en tevens een geschikte opvolgings- en aanpassingsmethode uit te werken.

De ambities van het Gewest op het gebied van productie 'intra muros' van hernieuwbare energie opwaarts bijstellen.

De energierenovatie en de ontwikkeling van hernieuwbare energieproductie op wijkniveau ondersteunen.

Voorzien in alternatieve financieringsmechanismen voor renovatie of hernieuwbare energieproductie.

Geschikte hefbomen vaststellen om indirecte uitstoot te verminderen volgens een traject dat vergelijkbaar is met dat van directe uitstoot.

De biodiversiteit op gewestelijk niveau definiëren en in deze definitie aangepaste indicatoren opnemen die de hoeveelheid zelfstandig evoluerende levende organismen in het Gewest weerspiegelen.

Met verenigingen die legitimiteit genieten bij de burgers samenwerken en communiceren over het beheer van tijdelijke gebieden.

Het aantal natuurlijke corridors vergroten en de migratie van fauna bevorderen, door na te gaan of fysieke barrières in publieke of private ruimten kunnen worden weggenomen.

Een plan uitwerken naar analogie met het LKEP, met een component 'natuur en biodiversiteit' die even bindend is of het Natuurplan opnemen in het LKEP.

De coördinatie van lokale en gewestelijke biodiversiteitsacties en -strategieën verbeteren.

Meer wilde groene oevers met gemakkelijke toegang voor wilde dieren creëren.

Voorzien in een tijdschema, bindende tussentijdse doelen en transparante indicatoren die zijn afgestemd op de natuurdoelstellingen.

De openbare ruimte zoveel mogelijk ontharden.

De plaatsing van bijenkasten, nestkasten en groendaken aanmoedigen bij nieuwbouw en renovatie, ook wanneer het om gebouwen met erfgoedwaarde gaat.

De mate van autonomie van de groene ruimten in het Gewest kwantificeren door een typologie te hanteren die gebaseerd is op een gradatie van beheer en toegankelijkheid: autonome, beheerde, toegankelijke of recreatieruimten.

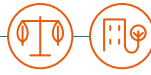
Meer inzetten op de ontharding van privérúimtes, met inbegrip van tuinen op binnenterreinen van huizenblokken, en tuinen zien als waardevolle schakels voor biodiversiteit.

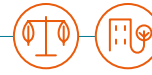
Een gedifferentieerd beheer integreren in beschermde parken, ook in gevallen waar de vormen en lijnen van het oorspronkelijke plan behouden moeten blijven.

Een specifiek wettelijk kader en een gerichte strategie ontwikkelen voor de invulling van tijdelijke gebieden.

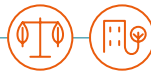
Overheidsbeleid op het gebied van ruimtelijke ordening, stedenbouw, mobiliteit, stedelijke herwaardering en natuurherstel integreren om het wederkerigheidsbeginsel van het LKEP in de praktijk brengen.

Burgers betrekken bij de strijd tegen de klimaatverandering op alle bestuursniveaus, om hun instemming en engagement te versterken.

De verkeersluwe mazen doen samenvallen met de bewoonde wijken en de vergroeningsplannen van de openbare ruimte.

Bij het rationaliseren van de gewestelijke openbare actoren verder gaan dan het doorvoeren van bezuinigingen om rekening te houden met de crisis van de planetaire grenzen.

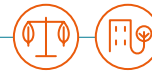
Met het oog op de implementatie van verkeersluwe mazen burgers en verenigingen op lokaal niveau op een meer structurele manier en meer stroomopwaarts betrekken bij de besluitvorming.

De regels activeren voor het verminderen van de hoeveelheid wegruimte die wordt ingenomen door verkeer en parkeerplaatsen om de hoeveelheid groen en volle grond in de openbare ruimte te vergroten.

Multisectorale plannen aanmoedigen die klimaatkwesties integreren met andere kwesties zoals ruimtelijke ordening, mobiliteit en sociale rechtvaardigheid.

De lokale mobiliteitsplannen met het stadsproject (GPDO) en investeringsplannen structureren in de infrastructuur en de groene ruimten.

Burgerparticipatie en cocreatie methodologisch verankeren in het overheidsbeleid, met toewijzing van de nodige middelen en instrumenten om dit op een effectieve en relevante manier te realiseren.

De verschillende instrumenten van het overheidsbeleid structureren en territorialiseren naargelang het interventieniveau.

Voorrang geven aan collectieve actie boven individuele subsidies in de verschillende plannen, met het oog op schaalvoordelen en ambitieuze maatregelen.

Samenwerken met intermediaire spelers en met spelers op wijkniveau om representativiteit in de cocreatie- en participatieprocessen te garanderen en een rechtvaardige transitie te waarborgen.

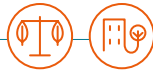
De verschillende financieringsbronnen voor collectieve burgerinitiatieven rond klimaat samenbrengen en structureren.

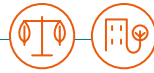
Een digitaal dashboard realiseren van gewestelijke doelstellingen, plannen en indicatoren, dat toegankelijk is voor iedereen, zodat maatregelen kunnen worden beoordeeld in het licht van de toegewezen middelen.

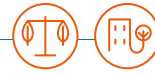
De Zones voor Stedelijke Herwaardering (ZSH) opnieuw evalueren op basis van indicatoren die verband houden met milieu-ongelijkheid.

Burgercollectieven die zich inzetten voor het klimaat ondersteunen en actief betrekken bij het klimaatbeleid.

Klimaatgerichte sociotechnische innovaties ten gunste van het klimaat institutionaliseren, door de interactie en dialoog tussen de vier actoren van de quadruple helix te bevorderen.

Hybride gemeenschappen (burgers, experts, publieke spelers) op de lange termijn ondersteunen, alsook de uitbreiding van de burgeractie en sociaal-technische experimenten ondersteunen.

Adviezen en presentaties

Alvorens het evaluatieverslag 2024 naar de regering en het Parlement te sturen heeft het Comité het **advies gevraagd van de Raad voor het Leefmilieu**, zoals bepaald in het Klimaatcomitébesluit. Op 5 maart 2024 werd een presentatie- en debatsessie georganiseerd tussen de deskundigen van het Comité en de leden van de Raad.

Het advies van de Raad voor het Leefmilieu over het evaluatieverslag van het Comité kan worden geraadpleegd via [deze link](#).

Op 12 en 30 april 2024 gaf het Comité ook twee **presentaties van zijn verslag aan de teams van Leefmilieu Brussel**, het bestuur dat onder meer het LKEP coördineert en verantwoordelijk is voor tal van maatregelen die in het verslag aan bod komen. De constructieve debatten die op die presentatie volgden, stelden de deskundigen van het Comité in staat om hun kennis te verdiepen van de uitdagingen op het terrein die worden vastgesteld door de teams die verantwoordelijk zijn voor de operationalisering ervan. Daarnaast werden contacten gelegd met deskundigen op het gebied van mobiliteit (Leefmilieu Brussel), energie (Task Force Energie) en stedenbouw (Urban, Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (KCML)) die meewerken aan het LKEP, met de bedoeling die onderwerpen in toekomstige verslagen grondiger te onderzoeken. Deze experts konden ook hun feedback op het verslag geven aan het Comité en adviezen en aanbevelingen formuleren voor toekomstige verslagen.

Omdat 2024 een verkiezingsjaar was, werd de **Klimaatdag** in het Brussels Parlement dat jaar niet georganiseerd. Tijdens die dag, die in principe vóór 15 juni wordt gehouden, wordt het evaluatieverslag van het Comité besproken. Het Brussels Parlement zal bepalen wanneer de volgende Klimaatdag wordt gehouden.

Door de politieke situatie hebben noch de regering, noch het Parlement gereageerd op de publicatie van het verslag van het Comité. Alleen de minister bevoegd voor de klimaattransitie vormde daarop een uitzondering en nodigde de experts van het Comité op 22 april 2024 uit om hun conclusies en aanbevelingen toe te lichten. Het Comité betreurt deze gang van zaken en drukt de hoop uit dat de politieke context in het Gewest zich in 2025 zal normaliseren, zodat de parlementsleden en regeringsleden zijn rapporten en aanbevelingen met de nodige ernst en aandacht zullen behandelen. Deze aanpak is essentieel om de gewestelijke klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn te kunnen behalen.

2.1.2. Jaarlijkse evaluatieverslag 2025

In 2024 bleef het Comité trouw aan zijn missie en toewijding om het klimaatbeleid van het Gewest nauwgezet te beoordelen, zodat het evaluatieverslag 2025 tijdig kon worden overgemaakt aan het Parlement en de Gewestregering. Dit werk bouwde voort op de methodologie die in de voorbije jaren werden gebruikt. Daarnaast werd een brede waaier aan expertise ingeschakeld en werd externe input verzameld om de klimaat-, milieu- en sociaaleconomische gegevens grondig te analyseren.

Het Comité koos voor een wetenschappelijke en multidisciplinaire benadering, in lijn met de principes van klimaatgovernance zoals vastgelegd in de Klimaatordonnantie en met de verfijnde methodologie van de vorige verslagen. Deze methodologie steunt op drie pijlers:

1) Een organisatie in thematische werkgroepen

Om voldoende diepgang en expertise te garanderen, werkte het Comité met vijf WG's, elk geleid door een coördinator. Elke groep boog zich over een specifiek thema en leverde een bijhorend hoofdstuk aan:

Bestudeerd thema	Coördinator van de WG	Beschrijving
Klimatologie	Rozemien DE TROCH ⁶	Monitoring van klimaatontwikkelingen en de mate waarin het gewestelijke beleid aansluit bij de klimaatdoelstellingen.
Ruimtelijke ordening	Geoffrey GRULOIS ⁷	Inpassing van klimaatvraagstukken in stadsplanning en infrastructuurbeheer.
Energie	Julien BLONDEAU ⁸	Evaluatie van de maatregelen rond energietransitie en de ontwikkeling van hernieuwbare energie.
Mobiliteit	Bruno HOORNAERT	Analyse van de ontwikkelingen in het vervoer en van het gevoerde beleid om de uitstoot van de sector te beperken.
Economische transitie	Audrey-Flore NGOMSIK	Verankering van klimaatuitdagingen in de economische ontwikkeling en in de ondersteuning van sectoren in transitie.

Dankzij deze structurering kon het beleid grondig worden onderzocht en konden de conclusies worden samengebracht binnen een bredere, samenhangende kijk.

Met de opstelling van het volgende verslag wordt pas daadwerkelijk begonnen tijdens het tweede kwartaal van elk jaar. Daarom wordt de inhoud van het evaluatieverslag voor 2025 niet hier maar in het activiteitenverslag voor 2025 samengevat.

⁶ R. DE TROCH was lid van het Comité tot september 2024.

⁷ G. GRULOIS was lid van het comité tot mei 2025.

⁸ J. BLONDEAU was lid van het Comité tot januari 2025.

2) Een datagestuurde analyse, ondersteund door de input van deskundigen.

Voor het opstellen van het rapport was een grondige analyse nodig van de bestaande plannen en maatregelen. Elke WG ging als volgt te werk:

- analyse van de gewestelijke strategische documenten: LKEP, Shifting Economy, mobiliteitsplannen en ruimtelijke ordening;
- bestudering van de prestatie-indicatoren: aan de hand van officiële verslagen en wetenschappelijke publicaties werden onder meer de vooruitgang op het vlak van renovatie, de evolutie van de energiemix en de cijfers over duurzame mobiliteit vergeleken met de vastgelegde doelstellingen. Het Comité baseerde zich onder meer op het milieuraapport van Leefmilieu Brussel en op gegevens van het BISA, Perspective en Brugel.
- de ontvangst van externe input: vertegenwoordigers van besturen werden geraadpleegd om bijkomende toelichting te geven bij de uitdagingen die ze ondervinden bij het uitvoeren van de plannen en maatregelen waarvoor ze verantwoordelijk zijn.

3) Een validatie- en finaliseringsproces in meerdere stappen

Nadat de analyses waren afgerond, werkte elke WG een sectorale bijdrage uit, onder toezicht van haar coördinator. Deze bijdragen werden vervolgens samengebracht in één document, dat ter goedkeuring werd voorgelegd aan het voltallige Comité. Om een coherent geheel te krijgen, werkte het secretariaat van het Comité, eind 2024 en begin 2025, mee aan de opmaak van het verslag. Het waakt erover dat het verslag op tijd klaar is en voldoet aan de gewenste vorm, vóór het naar de regering en het Parlement wordt gestuurd.

In 2024 kwam het Comité vijftien keer bijeen, hetzij in plenaire vergadering, hetzij in werkgroepverband. Door en tijdens die vergaderingen kon het Comité:

- van april tot juni 2025 de methodologie en de analysekaders bevestigen;
- van juni tot november 2025 de voortgang opvolgen en de werkwijze bijsturen op basis van nieuw beschikbare data;
- in november en december 2025 strategische aanbevelingen bespreken en afwegen om tot breed gedragen, wetenschappelijk verantwoorde conclusies te komen;
- garanderen dat de geformuleerde aanbevelingen ook praktisch toepasbaar zijn.

Zo kon het Comité **zijn evaluatieverslag tijdig indienen, vóór 31 maart 2025**, zoals voorgeschreven in de Klimaatordonnantie.

Het Comité wil, naast zijn evaluatieopdracht, ook een centrale rol opnemen in de gewestelijke klimaatgovernance, door onafhankelijke expertise en een wetenschappelijk perspectief aan te reiken bij het klimaatbeleid.

2.2. Adviezen

In 2024 ontving het Comité geen vraag van de regering en formuleerde het zelf geen advies op eigen initiatief.

2.3. Raadplegingen en samenwerkingen

Ter ondersteuning van hun werk raadplegen de deskundigen van het Comité academische collega's en vertegenwoordigers van besturen of van andere adviesraden.

Het Klimaatcomitébesluit bepaalt dat *'het jaarlijkse activiteitenverslag alle externe personen vermeldt die het Comité heeft ontmoet en geraadpleegd'*. Om te voldoen aan de bepalingen van het besluit worden de raadplegingen en samenwerkingen van het Comité hieronder per instelling vermeld.

De volgende actoren werden in de loop van 2024 ontmoet en geraadpleegd:

Leefmilieu Brussel

Coördinatie en overleg
2024
Bestuur

Het secretariaat van het Comité heeft geregeld contact met Leefmilieu Brussel om informatie te verzamelen over de voortgang, gegevens en indicatoren van het gewestelijke klimaatbeleid. De belangrijkste hefbomen van dit beleid worden gecoördineerd en gedragen door Leefmilieu Brussel. Deze informatie wordt gedeeld met de deskundigen van het Comité zodat zij hun evaluatieopdracht goed kunnen uitvoeren.

Ook bij procedures voor de vervanging van Comitéleden is er administratief overleg of, zoals in 2024, toen het Comité vroeg om een nieuwe oproep te lanceren om vertrekkende leden te vervangen.

➔ www.leefmilieu.brussels

Burgerraad voor het klimaat

Ontmoeting met het secretariaat van de Burgerraad voor het klimaat

15.01.2024

Vaste participatiestructuur

Bij zijn evaluatiewerk ziet het Comité erop toe dat de principes van participatie en burgerbetrokkenheid correct worden nageleefd. In dat kader ontmoette het Comité het secretariaat van de Burgerraad voor het Klimaat, dat de werkwijze en de resultaten van de eerste burgerconsultaties rond wonen en voeding voorstelde.

➤ www.klimaatraad.brussels

Gewestelijke Ontwikkelingscommissie

Eindejaarsevenement - Presentatie van het verslag 2023

25.01.2024

Adviesraad

De Gewestelijke Ontwikkelingscommissie nodigde het Comité van Klimaatdeskundigen uit om zijn evaluatieverslag 2023 voor te stellen tijdens haar eindejaarsevenement. De voorzitter van het Comité stelde er de methodologie en de voorlopige resultaten van het Comité voor aan het publiek dat door de Commissie was uitgenodigd.

➤ www.crd-goc.brussels/nl

Raad voor het Leefmilieu

Presentatie van het evaluatieverslag 2024 in het kader van de adviesaanvraag

05.03.2024

Adviesraad

In het kader van het verzoek om advies aan de Raad voor het Leefmilieu over het evaluatieverslag 2024, lichtten de leden van het Comité de methodologie en de resultaten van het verslag 2024 toe aan de leden van de Raad en beantwoordden zij hun vragen.

➤ www.brupartners.brussels/nl/raad-voor-het-leefmilieu

Leefmilieu Brussel - (directiecomité)

Presentatie van het evaluatieverslag 2024

12.04.2024

Bestuur

Naar aanleiding van de publicatie van zijn evaluatieverslag 2024 werd het Comité door het directiecomité verzocht de belangrijkste resultaten toe te lichten. Als bestuur dat de uitvoering van het LKEP coördineert, is Leefmilieu Brussel een essentiële gesprekspartner voor het Comité.

➔ www.leefmilieu.brussels

Kabinet van de minister voor Klimaattransitie

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Presentatie van het evaluatieverslag 2024

22.04.2024

Ministerieel kabinet

Naar aanleiding van de publicatie van zijn evaluatieverslag 2024 vroeg de minister die bevoegd is voor de klimaattransitie het Comité om zijn belangrijkste resultaten voor te stellen.

➔ www.maron-trachte.brussels/nl/

Leefmilieu Brussel - (technische teams)

Koolstofarme langetermijnstrategie

30.04.2024

Bestuur

Naar aanleiding van de presentatie van het evaluatieverslag 2024 aan het directiecomité van Leefmilieu Brussel, werd het Comité uitgenodigd om het verslag ook toe te lichten en erover in debat te gaan met de technische en administratieve teams van Leefmilieu Brussel die verantwoordelijk zijn voor de plannen en maatregelen die in het verslag worden geëvalueerd.

➔ www.leefmilieu.brussels

Interdisciplinaire Klimaatcel

Koolstofarme langetermijnstrategie

23.05.2024

Bestuur

De Interdisciplinaire Klimaatcel groepeerde de medewerkers die binnen de verschillende gewestelijke besturen instaan voor de klimaattransitie. Ze wordt gecoördineerd door Leefmilieu Brussel en heeft als voornaamste doel de uitvoering van het LKEP en de langetermijnstrategie voor koolstofarme ontwikkeling aan te sturen.

➔ www.leefmilieu.brussels/burgers/onze-acties/jaarverslagen/klimaatgovernance-samen-actie-ondernemen-voor-het-klimaat-jaarverslag-2023

Leefmilieu Brussel (coördinatie Task Force Energie)

WG Energie: presentatie en gedachtewisseling over de Taskforce Energie en de langetermijnstrategie

18.09.2024

Bestuur

Tijdens een vergadering van de WG Energie van het Comité gingen de deskundigen in gesprek met de diensthoofden en projectleiders die verantwoordelijk zijn voor het koolstofarm maken van de gewestelijke energie en de aansturing van de gewestelijke Taskforce voor de verduurzaming van de warmtevoorziening.

➔ www.leefmilieu.brussels

Belgian Climate Centre

Ontmoeting tussen de secretariaten naar aanleiding van de oprichting van het Belgian Climate Centre

26.09.2024

Onderzoekscentrum

Naar aanleiding van de oprichting van het federale Comité van Deskundigen bij het Belgian Climate Centre kwamen de secretariaten van beide comités samen om mogelijke vormen van samenwerking en gedeelde uitdagingen te bespreken.

➔ www.climatecentre.be

Urban

Werkvergadering over de implementatie van SitEx⁹ - Dichtheidsgegevens**05.09.2024****Bestuur**

Tijdens een vergadering van de WG Ruimtelijke Ordening gingen de deskundigen in gesprek met diensthoofden, coördinatoren en programmabeheerders van het bestuur Stedenbouw. Ze bespraken onder meer stedelijke heropleving, de nieuwe versies van de ruimtelijke plannen en de online publicatie van het inventarisinstrument SITEX, dat de bestaande situatie van het Brussels Gewest in kaart brengt.

➔ www.urban.brussels

⁹ De bestaande situatie van bebouwd en onbebouwd gebruik ('SitEx') is een representatieve inventaris van het ruimtegebruik in het Brussels Gewest.

| 3 | Het Budget en het Bestuur

3.1. Het Budget

De Brusselse regering kent jaarlijks een subsidie toe aan BRUPARTNERS voor de werking van de Raad voor het Leefmilieu (en het Comité van Watergebruikers) en van het Comité van Klimaatdeskundigen.

De subsidie van 534.000 euro in 2024 voor deze Raden werd aangewend voor de personeelskosten van hun secretariaat (3 vte's), hun algemene werkingskosten (huur, belastingen, vaste kosten, enz.) en de specifieke projecten van elke Raad (zoals presentiegelden, externe vertaaldiensten, enz.).

3.2. Het Bestuur

Met het oog op transparantie over de presentiegelden aan de leden van het Comité, geeft de onderstaande tabel een overzicht van het aantal ontvangen presentiegelden en het totale bedrag per lid (voor de periode van het vierde kwartaal van 2023 tot en met het derde kwartaal van 2024 ¹⁰).

Het presentiegeld bedraagt 300 euro per vergadering voor de voorzitter en de ondervoorzitter, en 120 euro per vergadering voor de andere leden van het Comité.

De tabel hieronder toont de ontvangen bedragen voor elk lid:

¹⁰ Het vierde kwartaal van 2024 wordt opgenomen in de begroting van 2025, samen met de eerste drie kwartalen van datzelfde jaar.

Leden	Aantal deelnames aan vergaderingen (13 vergaderingen in totaal)	Aantal vergaderingen met presentiegeld	Bedrag van het toegekend presentiegeld (€)
L. VAN BROECK	10	10	3.000
J. BLONDEAU ¹¹	10	10	1.740
L. KNOPS ¹²	1	1	300
J.-F. BASTIN	3	3	360
M. BONNEAU	0	0	0
R. DE TROCH	6	6	720
G. GRULOIS	8	8	960
B. HOORNAERT	3	3	360
A. F. NGOMSIK	3	2	240
Totaal bedrag aan toegekende presentiegelden			7.680

Opgemerkt moet worden dat de deelname van de leden aan de officiële vergaderingen van het Comité niet representatief is voor het werk dat ze verrichten. Naast het bijwonen van die vergaderingen verzamelen ze informatie die ze delen en analyseren in de WG met het oog op het opstellen van hun bijdrage aan het evaluatierapport van het Comité. Die vergaderingen in de WG richten zich op specifieke onderwerpen, waardoor niet alle deskundigen aanwezig hoeven te zijn. Ze worden ook gevraagd om hun verslag en aanbevelingen te presenteren aan verschillende instanties of om deel te nemen aan verschillende niet betaalde evenementen.

Bovendien kan het Comité, in het kader van zijn opdrachten en afhankelijk van zijn beschikbare begroting, een beroep doen op externe deskundigen, betaald of gratis, en openbare aanbestedingen uitschrijven om studies uit te voeren die verband houden met zijn werkgebieden.

In 2024 heeft het Comité geen beroep gedaan op betaalde externe deskundigen en heeft het geen overheidsopdrachten uitgeschreven voor het uitvoeren van studies.

¹¹ J. BLONDEAU werd op 30 mei 2024 aangewezen als ondervoorzitter van het Comité.

¹² L. KNOPS was ondervoorzitter van het comité tot februari 2024.

| 4 | Conclusie

In 2024 heeft het Comité een aantal evaluaties uitgevoerd. Enerzijds de evaluatie van het klimaatbeleid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Via de publicatie van zijn jaarlijkse evaluatieverslag en de gevoerde overlegmomenten trachtte het Comité een objectieve kijk te bieden op de gerealiseerde vooruitgang en op de obstakels die nog moeten worden overwonnen om de klimaatdoelstellingen van het Gewest te halen. Anderzijds hebben de verschillende uitdagingen van dit jaar het Comité ertoe aangezet zijn eigen werking en noden te evalueren, zodat het zijn opdrachten onder de best mogelijke omstandigheden kan vervullen.

De wijziging in de samenstelling van het Comité — met het vertrek van vier leden en de komst van twee nieuwe deskundigen — vormde zowel een uitdaging als een kans. Enerzijds bracht de interne herorganisatie een zekere aanpassingsperiode met zich mee, om het werk van het Comité vlot en doeltreffend te laten doorgaan. Anderzijds zorgden de nieuwe expertises reeds voor een bredere en diepere analyse van het mobiliteitsbeleid en de economische middelen die nodig zijn voor de klimaattransitie. Zo is het Comité beter gewapend om strategische aanbevelingen te formuleren over deze belangrijke thema's. In mei 2025 werd een oproep tot kandidaatstelling gelanceerd om de nog niet vervangen ontslagnemende leden te vervangen.

Verder voerde het Comité een grondig debat over de methodologie die sinds zijn oprichting wordt gebruikt om zijn werkzaamheden uit te voeren. Met de opgebouwde ervaring van de voorbije jaren kan het Comité zijn werking namelijk verder aanscherpen. Zo schakelt het Comité vanaf 2025 over op een nieuwe methodologie, gestoeld op de ervaring die het in de eerste drie jaar heeft opgedaan. In het nieuwe jaar staat ook de vorming van een nieuwe Brusselse regering op de agenda.

Met deze hernieuwde focus is het Comité 2025 gestart met de ambitie om nieuwe uitdagingen aan te gaan en het klimaatbeleid van het Gewest verder te evalueren. Zo staan onder meer de volgende belangrijke thema's op de agenda: de bepaling van de klimaatprioriteiten voor de toekomstige regering; de analyse en evaluatie van het LKEP, dat in 2023 werd gelanceerd; het ontbreken van een bindend Natuurplan, nochtans essentieel voor het beoordelen van de toestand van en het behoud van de biodiversiteit in het Brussels Gewest; en tot slot, het formuleren van aanbevelingen om te vermijden dat de begrotingssituatie van het Gewest een rem vormt op de klimaattransitie, en om ervoor te zorgen dat de door het Comité voorgestelde maatregelen worden opgenomen in de begrotingsprioriteiten.

Het Comité zal deze onderwerpen opnemen in zijn evaluatieverslag 2026. De uitwerking van dat verslag ging van start in het tweede kwartaal van 2025. Om dit te verwezenlijken, zetten de thematische werkgroepen die in 2024 zijn opgericht hun grondige analyse van de gewestelijke plannen en maatregelen voort. Daarbij houden ze ook rekening met de nieuwe uitdagingen die zich aandienen.

In deze periode van politieke verschuiving en opkomende uitdagingen benadrukt het Comité van Klimaatdeskundigen opnieuw zijn opdracht en engagement om zijn evaluatie- en advieswerk onverminderd voort te zetten. Het wil een sleutelrol spelen in de ondersteuning van het klimaatbeleid en erop toezien dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zich voluit inzet

